

Časopis pro žáky, rodiče a učitele ZŠ Valašská Polanka

POLANSKÝ VRABČÁK

ROČNÍK 9 ČÍSLO 2 CENA 10 Kč 28. dubna 2022

**ZVÍTĚZILI JSME
V OBLASTNÍM
KOLE POZNEJ A
CHRAŇ!**

**NA ŠKOLNÍ
ZAHRADĚ MÁME
NOVÉ SLEPICE!**

**ANKETA: JAKÉ JÍDLO
NAŠIM UČITELŮM CHUTNÁ
A JAKÉ NEMAJÍ RÁDI?**

**JAK SE SLAVÍ
VELIKONOCE
VE SVĚTĚ**

Co všechno najdete v dubnovém čísle?

Slovo úvodem.....	2
Novinky z naší školy.....	2
Anketa.....	3
Rozhovor s paní učitelkou Zubalíkovou, učitelská anketa.....	4
Z historie naší školy.....	5
Komiks.....	6
Učitelský duel.....	7
Akce školy.....	8
Zajímavosti ze světa vědy a techniky.....	9
Stránka pro chytré hlavičky.....	10
Menší návrat k zimě.....	11
Velikonoce ve světě.....	12

Titulní fotka: Školní slepičky z naší přírodní zahrady

Členové redakce: Muchová Viktorie, Zgabajová Nikol, Staněk Martin, Staněk Šimon, Janáčková Gabriela, Kostková Vendula, Kudelová Tereza, Kašparová Eliška, Kovářová Karolína, Ptáčková Zuzana, Kubíková Theodora, Vařáková Viktorie, Ibříšková Markéta, Žáková Aneta

Novinky z naší základní školy

Ve škole jsme přivítali několik nových spolužáků z Ukrajiny

Jak už všichni víte složitá a těžká situace na Ukrajině donutila některé jejich obyvatele opustit své domovy a vydat se do bezpečnějších míst. Několik nových spolužáků jsme přivítali i u nás ve škole. Nutno říci, že se jedná o děti velmi šikovné a snaživé. Prosíme všechny, aby jim v případě potřeby s čímkolik pomohli a byli jim oporou v tomto pro ně náročném období.

Na školní přírodní zahradě přibyl další nové věci

Pokud z oken školy vidíte některé své spolužáky s motykami, rýči a krumpáčem, vězte, že nehledají žádný poklad, ale kopou základ pro naše školní jezírko. To by mělo vzniknout hned vedle skleníku a věříme, že bude dalším hezkým místem na naší zahradě. Kromě toho nám na pozemku přibyl také kurník s plotem, ve kterém máme od minulého týdne školní slepičky. O ty se bude starat pan učitel Aleš Černotík. Když ho poprosíte, třeba Vám nějaké čerstvé vajíčko věnuje.)

Konečně se rozběhl kolotoč školních akcí a soutěží

Po velmi dlouhé době se konečně podařilo zorganizovat mnoho soutěží, akcí a olympiád. Hlavně v oblasti přírodopisu jsme byli velmi úspěšní, kdy se nám dařilo v soutěži Poznej a chraň, ale také v Biologické olympiádě. Ve velké míře jsme se společně zapojili do celorepublikového tradičního a velmi oblíbeného projektu Uklidíme Česko, za což bych chtěli všem zúčastněným upřímně poděkovat.

Připravujeme projekt rekonstrukce sportoviště

Kromě opravy tělocvičny bychom rádi vylepšili také školní sportoviště. Nyní připravujeme projekt, se kterým pak budeme žádat o dotaci také na tuto modernizaci. Držte palce, ať se oba projekty podaří sehnat finance a tělocvična i sportoviště mohou dostat nový krásný kabát.

Petr Filgas

Slovo úvodem

Milí čtenáři, před několika týdny konečně skončilo náročné období plné roušek, testování a karantén. Někteří z nás museli znovu na distanční výuku ale nyní jsme se konečně po dlouhé době vrátili do normálu. I přes složitou dobu je potřeba si udržet dobrou náladu. I z tohoto důvodu jsme si pro vás připravili další díl našeho časopisu. Můžete potrápit své hlavy nad hádankami, nebo si vyluštit nějakou tu osmisměrku. Pokud ani na jedno z toho zrovna nemáte náladu, můžete si přečíst komiks, více poznat historii naší školy, případně se můžete více dozvědět o nějakých zajímavostech ze světa techniky. No a samozřejmě nesmí chybět ti, kteří nám předávají své vědomosti a snaží se, abychom v životě něčeho dosáhli. V tomto vydání budete moci lépe poznat paní učitelku

Zubalíkovou nebo se dozvědět, jaká jsou oblíbená jídla našich učitelů a naopak, jaká jídla v ů b e c nejedí, no a také nesmí c h y b ě t učitelský duel.

Jestli máte rádi sporty, tak tady pro vás máme nějaké informace o lyžování. No a v žádném případě nesmí chybět ankety s dětmi. U menších dětí se budete moci dozvědět, jak si představují vysněnou školu. V závěru jsme pro Vás našli několik informací, jak se vlastně slaví Velikonoce v různých koutech světa. Doufáme, že se Vám toto vydání bude líbit, že se při jeho čtení pobavíte, ale také že se něco nového dozvíte a naučíte.

Theodora Kubíková

Jak by měla vypadat tvá vysněná škola?

„Chtěla bych, aby se ve školách učilo mečovat a hrál se tam stolní fotbal.“
odpověděla **Gita Janáčová** z 3. třídy

„Moje vysněná škola by měla modrou barvu, čtení, psaní a počítání by jsme se učili jenom tři minuty a na obědy by jsme měli samá dobrá jídla.“
odpověděl **Daniel Juhaňák** z 1. třídy

„Chtěla bych, abychom v ní měli velbloudy a učili se kouzlit a tancovat“ odpověděla **Tereza Telecká** z 2. třídy

„Moje vysněná škola by měla mít žlutou barvu a chtěl bych, aby tam můj praděda učil truhlářství a stolařství“ odpověděl **Adam Kratina** ze 4. třídy

„Chtěla bych, aby škola byla růžová a abychom se učili čarovat“ odpověděla **Eliška Šťastná** z 1. třídy

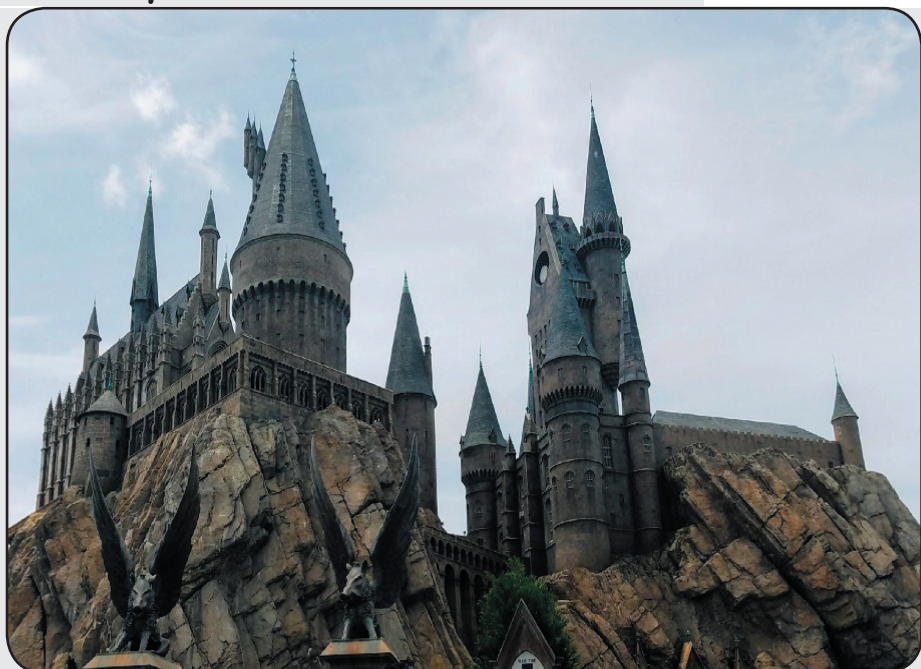
„Moje vysněná škola by měla být barevná. Měla by nás učit Hermiona z Harryho Pottera a chtěla bych se učit kouzlit a létat.“ odpověděla **Valerie Hnilicová** z 1. třídy

„Chtěla bych školu takovou, jaká je teď. Nic bych neměnila.“ odpověděla **Kája Šafaříková** z 1. třídy

„Chtěla bych, aby existovali draci, jako například Bezzubka nebo Bělka a abychom se ve škole učili na nich létat a i se s nimi kamarádili.“ odpověděla **Eliška Slováková** z 2. třídy

„V mé vysněné škole by nás učili pohádkové postavy, aby nikdo nemluvil sprostě, aby nikdo neběhal po třídě a aby se nikomu nic nestalo.“ odpověděla **Gabriela Mišunová** z 2. třídy

„Chtěl bych, aby nás učil pikaču a abychom se učili střílet z AK a aby byl každý den karneval a mohli jsme se oblékat za smrtky.“ odpověděl **Adam Daněk** z 2. třídy

„Měla by být modrá a měla by tam učit princezna Locika, jak se správně starat o zvířata.“ odpověděla **Emílie Grycmanová** z 2. třídy

„V mé vysněné škole by byli počítače, učitelé by nám víc pouštěli videa na plátnu a barvu by měla takovou, jakou má naše škola.“ odpověděl **Jáchym Zemánek** z 2. třídy

„Moje vysněná škola je černá a chtěla bych, abychom se tam učili kouzlit a náš učitel byl Harry Potter“ odpověděla **Karolína Hupková** z 5. třídy

„Měla by mít fialovou barvu, měly by tam být projektory, trezor s penězi a dobří spolužáci. Chtěl bych, abychom se neučili, mohli mít mobily a aby se nenosily roušky.“ odpověděl **Lukáš Dančák** z 5. třídy

„Moje vysněná škola by měla být černá a nějakí slavní bojovníci by nás učili střílet z pistole.“ odpověděl **Vašek Trňák** z 1. třídy

„Chtěla bych, aby měla modrobílou barvu a učily nás nějaké hodné paní učitelky. Chtěla bych se učit vařit.“ odpověděla **Beáta Žitková** z 3. třídy

„Měla by být zelená a chtěla bych se tam učit kouzlit. Moje paní učitelka by byla Šípková Růženka a chtěla bych, abychom ve škole měli jednorožce.“ odpověděla **Sofie Hnilicová** z 1. třídy

„Moje vysněná škola by měla být bílá a chtěla bych, abychom se učili střílet z luku a naše paní učitelka byla Bell z pohádky Kráska a zvíře. Neučili by jsme se češtinu a měli by jsme tam pejska a kočku.“ odpověděla **Debora Bučková** z 2. třídy

„Měla by černé puntíky a zelenou barvu a mravenec by nás učil vařit.“ odpověděla **Mariana Mikulíková** z 3. třídy

„Moje vysněná škola by měla mít žlutou barvu a chtěla bych, aby nás paní učitelka Hladká učila lyžovat a teleportovat se.“ odpověděla **Anna Kašparová** ze 4. třídy

Viktorie Vařáková a Tea Kubíková

Vyzpovídali jsme paní učitelku Alenu Zubalíkovou

1. Z jakého důvodu jste přišla na naši školu?

Říká se tomu návrat ke kořenům, moje rodina z tatínkovy strany pocházela z Valaška.

2. Jste spokojená na škole?

Jsem. Určitě.

3. Jste ráda za své kolegy?

Ano, protože jspu přátelští a vstřícní.

4. Co učíte nejraději?

Nedá se to tak jednoduše říct, každý předmět má své kouzlo.

5. Ve které třídě se vám učí nejlépe?

Vždycky v takové, kde si společně vytváříme vlnnou a tvořivou atmosféru.

6. Vyhouje vám víc distanční nebo prezenční výuka?

Vyhovuje mi samozřejmě prezenční výuka, protože se vidíme naživo.

7. Učí se vám líp na naší škole nebo na předešlé?

Já obecně učím ráda, takže na předešlé škole stejně jako na naší. Kdybych neměla učitelskou práci ráda, nedělala bych ji.

8. Proč zrovna učíte fyziku, němčinu a občanskou výchovu?

Protože mě to baví.

9. Chtěla byste učit i jiné předměty?

Jsem spokojená s předměty které učím, ale kdyby bylo potřeba, tak i jiný předmět.

10. Umíte i jiné jazyky než němčinu?

Ano, ale v menším rozsahu.

Markéta Ibříšková a Aneta Žáková

Učitelská anketa - jaké jídlo Vám chutná a které nemáte rádi?

V učitelské anketě jsme se ptali, jaké jídlo našim učitelům chutná a jaké absolutně nemají rádi.

Ing. Alena Zubalíková

Má ráda brambory s kyškou

Nemá ráda avokádo

Mgr. Vlasta Ibříšková

Má ráda kuře s rýží

Nemá ráda jakékoliv jídlo ze zabijačky.

Mgr. Aleš Černotík

Má rád plněný bramborák s masovou směsí

Nemá rád tavené sýry

Mgr. Marcela Koňářiková

Má ráda kuřecí roládu s rýží

Nemá ráda dršťkovou polévku

Mgr. Martina Blažková

Má ráda vepřovou panenku s pepř. omáčkou

Nemá ráda vnitřnosti, pajšl

Drahomíra Hladká

Má ráda řízek s bram. salátem

Nemá ráda koprovka a pajšl

Paní sekretářka Hana Kročilová

Má ráda bramborové knedlíky se švestkami

Nemá ráda fazolový guláš

Mgr. Irena Filgasová

Má ráda steak a nemá ráda kulajdu

Mgr. Jitka Sedláčková

Má ráda plněný bramborák

Nemá ráda dršťkovou polévku

Mgr. Eva Matušová

Má ráda řízek s bramborovým salátem a nemá ráda guláš

Mgr. Magdalena Kovářová

Má ráda bramboráky

Nemá ráda dršťkovou polévku

Mgr. Kateřina Grygarová

Má ráda těstoviny na všechny způsoby

Nemá ráda mák rozinky

Mgr. Jan Nahodil

Má rád rajskou omáčkou s knedlíkem a hovězím, nemá rád pajšl a vnitřnosti

Mgr. Marta Pecárová

Má ráda všechno sladké

Nemá ráda játra

Mgr. Milena Fialová

Má ráda svíčkovou s knedlíkem

Nemá ráda sladkou rýži

Paní ekonomka Renata Prochazková

Má ráda halušky se zelím

Nemá ráda dršťkovou polévku

Připravila Vendula Kostková a Eliška Kašparová

Z historie naší základní školy - druhá část

Školství ve Valašské Polance mělo dlouhou tradici, vždyť jak už jsme psali minule, první škola vznikla již roku 1778 a stavěla se zároveň s místním kostelem. Kapacity však přestávaly stačit a bylo nutné tento problém urychleně řešit. V roce 1945 pak zřízena měšťanská škola, která byla zpočátku umístěna v budově školy obecné. Tehdejší ředitel školy Jan Hronek bojoval za výstavbu nové mnohem větší a kapacitně dostačující školy, kterou už obec opravdu potřebovala. Ale i přes hotové plány a vybrané místo na stavbu, Okresní národní výbor Vsetín žádost obci neschválil, a tak se muselo přistoupit k náhradnímu řešení. V centru obce se v letech 1948–1949 vybudovala dřevěná provizorní škola, která měla sloužit jen několik let. Nakonec se v ní učilo neuvěřitelných dvacet šest let. Tato provizorní budova nesplňovala hygienické ani další potřebné normy a dle ředitele školy byla situace mnoho let neúnosná a způsobovala časté onemocnění žáků i pedagogů. Protože škola neměla tělocvičnu, cvičilo se pouze venku a za hezkého počasí. Až v roce 1961 bylo domluveno, že žáci mohou k hodinám tělesné výchovy využívat kinosál v hostinci Jednoty pod nádražím. Tím se alespoň zlepšily podmínky pro rozvoj tělesné

výchovy. Zároveň se v tomto roce našly finanční prostředky na opravu zatékající střechy, byly opraveny některé podlahy a natřeny tabule ve všech třídách. Ve zděné budově, která stále sloužila pro výuku obecné školy, se podařilo opravit vodovod a vymalovaly se všechny třídy a chodby. Drobné opravy se pak prováděly každý rok, ale vždy se jednalo jen o nutnou údržbu. Za zmínku určitě stojí, že v roce 1963 byly z iniciativy pana Františka Žáka, manžela školnice, konečně nalakovány všechny podlahy v dřevěné škole. Výrazně

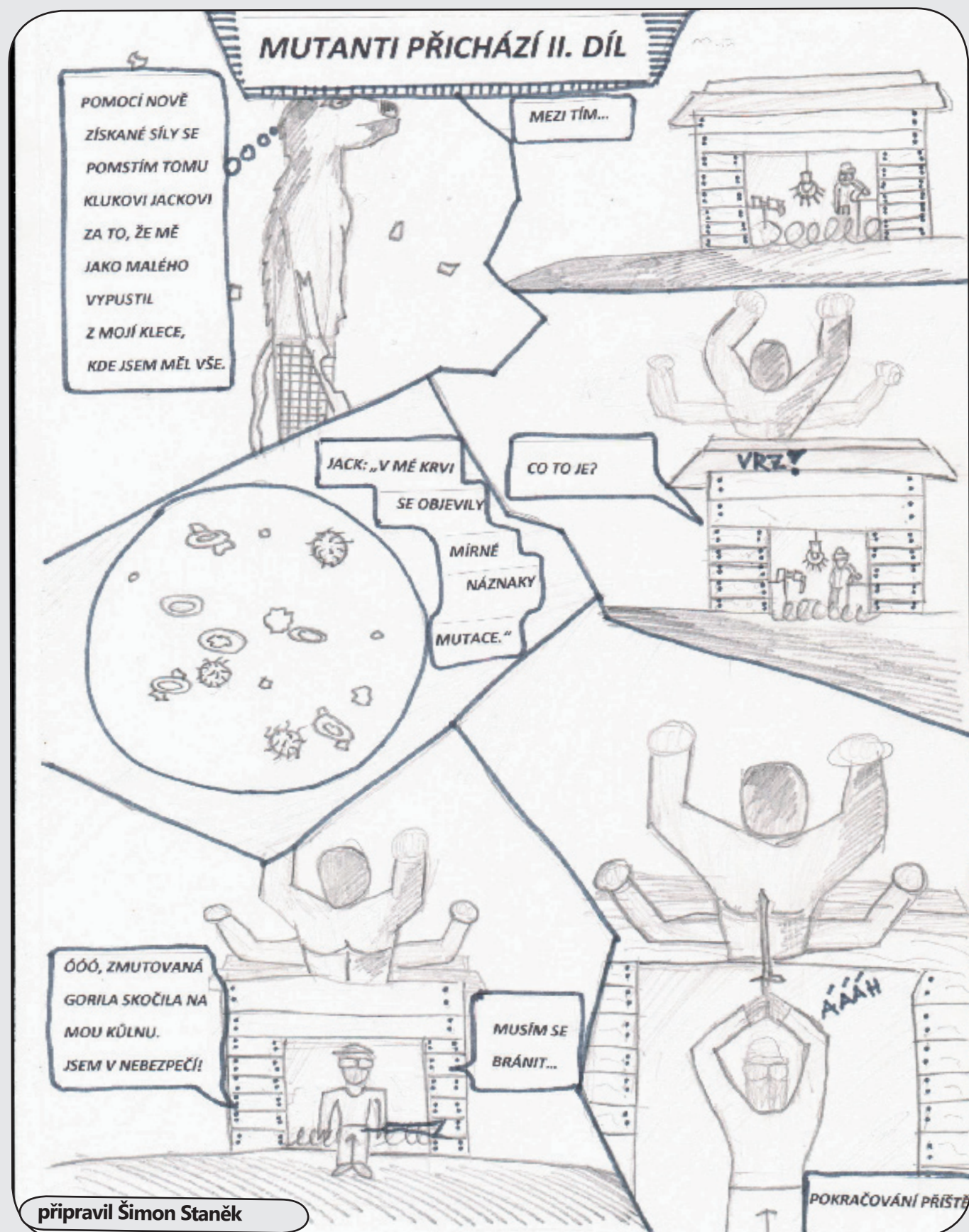
tam ubyla prašnost a umožnilo se stírání na mokro. Vyučovalo se ve dvou budovách, které naprosto nevyhovovaly požadavkům kladeným na školu ani po stránce pracovní, ani po stránce hygienické, estetické a zdravotní. Pro třináct tříd zde bylo devět učeben, třetina žáků musela docházet na odpolední vyučování. K dispozici nebyly odborné učebny, ani řádné dílny, cvičilo se v již zmiňovaném sále kina. Problémem byly také nevyhovující kabiny, kde se kvůli nedostatku místa ničily často velmi cenné učební pomůcky. Pro učitele byla k dispozici pouze malá sborovna a závadné hygienické prostředí způsobovalo častou nemocnost žáků i učitelů. Dojíždění a nemožnost zajištění stravování ovlivňovala školní i mimoškolní činnosti žáků. Podrobný rozbor stavu byl proto v roce 1964 předložen školským orgánům, aby byli všichni seznámeni s tehdejší kritickou situací. Ani to však ke zlepšení situace nevedlo.

Ve své snaze o možnost výstavby zůstali nakonec pan ředitel Jan Hronek a jeho nástupce Josef Kvita osamoceni a přesvědčit ty správné orgány se jim nepodařilo. V této dřevěné škole se tak učilo až do roku 1974.

Vendula Kostková a redakce

Komiks Šimona Staňka - Mutanti přichází - 2. část

Jitka Sedláčková

1. Co jste studovala?

Gymnázium, přírodovědeckou fakultu biofyzika a chemická fyzika v Olomouci, ze které jsem pak přešla na učitelství 1. stupně.

2. Jak jste se dostala k učitelství?

Moji rodiče byli učitelé. Já jsem učitelkou nejprve nechtěla být protože rodiče byli o prázdninách pořád doma, ale ten vztah k dětem jsem měla. Vedla jsem různé oddíly a pak jsem přešla na učitelství.

3. Máte ráda svoji práci?

Určitě

4. Jaká byla Vaše vysněná práce, když jste byla dítě?

Námořníkem a kosmonautem.

5. Co byste změnila na současných výukových metodách?

Chození s dětma víc ven, učení formou hry nebo využití vyuky v praxi.

6. Co je na současném vzdělávacím systému nejhorší?

To je otázka k zamyšlení. Ale bylo by fajn kdyby se rozdělili na 2. stupni třídy a ti kteří by uměli něco líp tak by byli v jedné skupince a ti co by to uměli hůř v druhé ale tak všude se najdou plusy a mínusy.

7. Zažila jste někdy moment, kdy jste chtěla s učitelováním seknout?

Ne, zatím ne.

8. Jaká je nejhoupější otázka, kterou jste od žáků dostala?

Tak to si nevzpomenu.

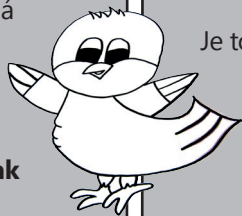
9. Jaký věk žáků se podle Vás nejhůře učí?

Někdy je problém zvládnout nějakou větší třídu protože jsou tam i lidi které to nezajímá mají to na háku a výuku narušují.

10. Co je Vaší na práci učitele nejlepší a naopak nejtěžší?

Nejraději: různorodost práce jak potkávám různé talenty a nebo že můžu někomu něco předat nebo i mimo školu, že můžu dělat taneční. Nejhorší: asi nic.

Petr Filgas

1. Co jste studoval?

Studoval jsem Pedagogickou fakultu Ostravské univerzity v Ostravě a potom Filozofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci.

2. Jak jste se dostal k učitelství?

Práce s dětmi mě vždycky bavila, takže z toho postupně vyplynulo i mé další studijní zaměření a koníček se mi stal prací.

3. Máte rád svoji práci?

Svou práci rád určitě mám a nechodím do ní otrávený, i když to možná na mě někdy není vidět :)

4. Jaká byla Vaše vysněná práce, když jste byl dítě?

Když jsem byl dítě, chtěl jsem hrát profi fotbal ve Slavii, ale chyběl talent a kvalita ;)

5. Co byste změnil na současných výukových metodách?

To je těžká otázka, na kterou nejde úplně lehce odpovědět. Bez ohledu na metody jsou podle mě základem dobré vztahy mezi dětmi, kolegy a rodiči. Pak je to všechno o moc jednodušší.

6. Co je na současném vzdělávacím systému nejhorší?

Asi zbytečně moc papírování, které mně i kolegům ubírá čas na přípravy a práci s Vámi.

7. Zažil jste někdy moment, kdy jste chtěl s učitelováním seknout?

Zatím jsem díky bohu žádný takový moment nezažil.

8. Jaká je nejhoupější otázka, kterou jste od žáků dostal?

Asi nejčastější neveselá otázka, kterou dostávám, je ta, kdy se žáci ptají, jestli se na písemku mají podepsat. Chápu, že přiznat se k někdy tragickému výkonu není lehké, ale podpis je bohužel nutný :)

9. Jaký věk žáků se podle Vás nejhůře učí?

Je to individuální, někomu sedí práce s těmi nejmenšími, někdo naopak rád bojuje s těmi staršími žáky. Mně osobně je to asi jedno.

10. Co je Vaší na práci učitele nejlepší a naopak nejtěžší?

Učitelství není stereotypní, což mě baví. Někde jsem četl, že na učitelství je nejlepší konec června a nejtěžší začátek září....s tím nelze nesouhlasit :)))

připravila Tereza Kudelová a Gabriela Janáčková

Co všechno důležitého se na naší škole dělo a děje?

Pohádkový a filmový den

Po delší odmlce se nám podařilo opět zrealizovat projekt „Pohádkový a filmový den,“ který již tradičně probíhá na naší škole před jarními prázdninami. Žáci 1. stupně a jejich paní učitelky přišli ve čtvrtek 3. února do školy v maskách postav z oblíbených pohádek a filmů. Na chodbách a ve třídách jste tak mohli třeba narazit na princezny, čarodějnice, vodníky, piráty, čerty, kostlivce, žabky Kvaka a Žbluňka a mnoho dalších pohádkových postav. Ve třídách se pak volily nejlepší a nejtupnější převleky a masky, řešili jsme pohádkové kvízy, malovali oblíbené pohádkové postavy, pouštěli jsme si písničky z pohádek a nemohla na závěr samozřejmě chybět ani samotná pohádka, kterou si žáci sami vybrali. Všichni jsme si tak den před pololetními a jarními prázdninami báječně užili.

Návštěva předškoláků v první třídě

V úterý 22. března 2022 navštívili 1. třídu předškoláci z mateřské školy ve Valašské Polance s paní ředitelkou Evou Filgasovou. Po vzájemném přivítání všech dětí se žáci 1. třídy pochlubili, co se všechno za necelých sedm měsíců školní docházky ve škole naučili. Předvedli, jak už umí číst, psát a počítat do 20. Předškoláci se zase dozvěděli, co je ve škole čeká a na co se mohou těšit. A také pochopili, že se nemusí ničeho obávat, až přijdou za čtrnáct dní k zápisu do 1. třídy. Společné setkání jsme si zpestřili zpěvem písniček.

Přebor školy ve stolním tenise

V pondělí 28. března se uskutečnil v tělocvičně Základní školy po dlouhé době přebor chlapců ve stolním tenise. Do tělocvičny přišlo celkem 10 chlapců ochotni si změřit své dovednosti v této hře s ostatními. Zápas byly opravdu pohledné, dramatické a rozhodovalo se často v samotném závěru jednotlivých setů. Nehrála jen ruka, ale u mnohých i hlava, neboť i ve stolním tenise hraje svou důležitou roli taktika! Palmu vítězství pro sebe nakonec získal

Matěj Erban z 9.A, který ve finále porazil Petra Janotu ze 7.B.

Zvítězili jsme v oblastním kole

Poznej a chraň

Po dvou letech se naši mladí přírodovědci zúčastnili oblíbené týmové soutěže Poznej a chraň. Oblastní kolo se konalo ve vsetínském Alcedu a tématem byl Les. V mladší kategorii zvítězil nad osmi dalšími soupeři tým ve složení Lucie Hanulíková, Robin Dušek a Bára Vychopňová. V kategorii starších žáků jsme v konkurenci dvaceti týmů brali první i druhé místo. Vítězkami se staly Monika Zichová, Aneta Marečková a Tereza Mikulíková, druhé byly Tereza Vaňharová, Magdaléna Psotová a Sofie Blizňáková. Tyto tři týmy postupují do krajského kola ve Zlíně. Díky patří kromě šikovných dětí také vedoucímu mysliveckého kroužku Jiřímu Duškovi, který nám

družstev a každé družstvo si zvolilo název tak, aby připomínal Velikonoce. Proti sobě tak bojovali Mrskači, Tataři, Slepíčky, Beránci a Zajíčci. Na 1. místě skončili Tataři ve složení: Jáchym Blizňák, Mikuláš Juřica, Patrik Molek a Vašek Trňák. Na 2. místě Mrskači ve složení: Matěj Kudela, Jonáš Filgas, Jonáš Blizňák a Kristián Hupka. Na 3. místě pak skončilo družstvo Slepíček ve složení: Tomáš Gabko, Vojta Ibříšek a Toník Psota. Nejlepším střelcem turnaje se stal Matěj Kudela. Všem klukům blahopřeji a těším se na další sportovní akce

Redakce

Přírodopisné soutěže

Letošní jaro je konečně po době covidu opět ve znamení přírodovědných soutěží. Po Poznej a chraň jsme se v pátek 8.4. zúčastnili Jalovečku na vsetínském zámku. Téma Živá voda nebylo úplně snadné, ale zabojovali jsme a kromě krásného

s rozšiřováním přírodovědných znalostí našich žáků pomáhá.

Velikonoční turnaj ve florbalu

Po delší odmlce pokračujeme v realizaci kroužků na naší škole. K velmi oblíbeným u chlapců patří florbalový kroužek. Vánoční turnaj se nám sice nepodařil uskutečnit, ale ten VELIKONOČNÍ nám už v pátek 8. dubna vyšel. Kluci se rozdělili do pěti

modelů okouna jsme si odvezli i třetí místo. Také v okresním kole Biologické olympiády jsme se neztratili a v konkurenci 25 mladých biologů osmých a devátých tříd ze škol a víceletých gymnázií celého okresu získala Julie Zemánková sedmé a Magdaléna Šerá deváté místo. Jsme na naše mladé přírodovědce pyšní a v dalších biologických kláních jim budeme držet palce. **Redakce**

Víte z čeho se skládá vesmír, nebo kdy se začalo očkovat?

V nové rubrice týkající se zajímavosti ze světa vědy a techniky jsme si pro

Vás do tohoto čísla školního časopisu připravili zajímavosti o vesmíru, jeho

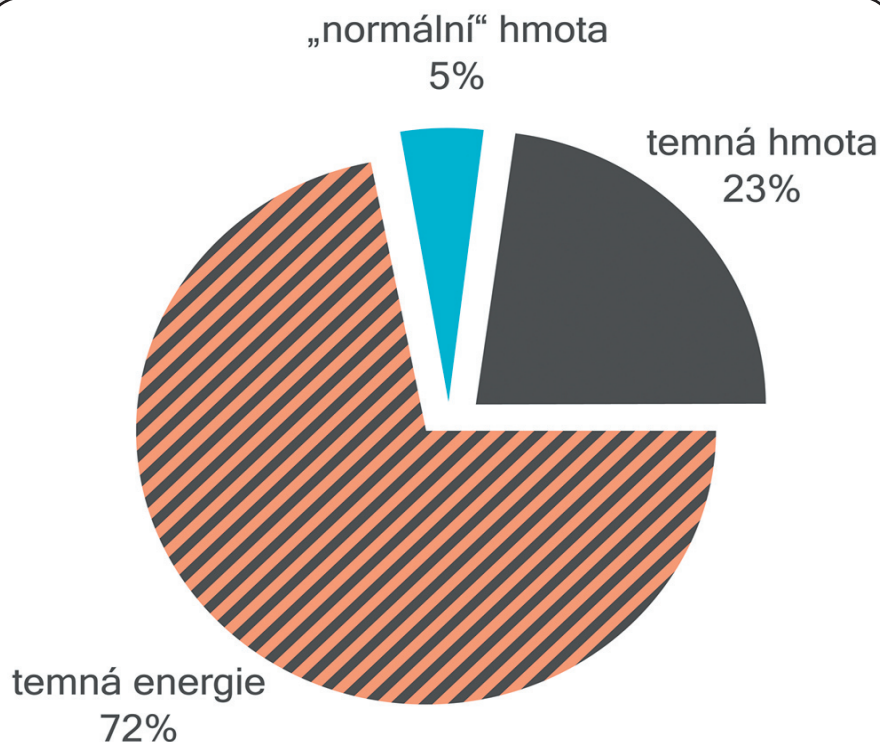
složení a také něco málo o historii očkování ve světě.

SLOŽENÍ VEŠMÍRU

„Vesmír je tvořen převážně temnou hmotou a temnou energií, a my ani o jednom nevíme, co to je.“

SAUL PERLMUTTER, ASTROFYZIK, 1999

V posledních desetiletích astronomové zjistili, že vesmír obsahuje mnohem víc než známé hvězdy a galaxie. Nedávné objevy naznačují, že ve skutečnosti tvoří 95 procent stále se rozpínajícího vesmíru dvě naprosto neznámé složky: temná hmota a temná energie. Obvyčejná hmota se skládá z atomů, které tvoří planety, hvězdy a galaxie. Astronomové ji znají jako „baryonovu hmotu“ a představuje nanejvýš 5% vesmíru. Druhá největší složka vesmíru má také povahu hmoty, známé jako „temná hmota“, protože nevydává žádné záření a my nevíme, z čeho se skládá. Zbývajících 72% vesmíru není hmota, ale „temná energie“, jejíž povaha je neznámá. Myšlenka, že vesmír obsahuje nevysvětlitelnou látku, se poprvé objevila už v roce 1933. Švýcarský astronom Fritz Zwicke dospěl při zkoumání galaxie k závěru, že každá galaxie je mnohokrát těžší, než by se dalo odvodit z obsažených hvězd.

HISTORIE OČKOVÁNÍ

V 18. století umíralo v Evropě každý rok téměř půl milionu lidí-a nepočítaně v ostatních částech světa – na onemocnění, které stíhalo lidstvo od starověku: pravé neštovice. Řada lékařů a vědců se pokoušela proti této nemoci nalézt lék; podařilo se to až anglickému doktorovi Edwardu Jennerovi, jenž svým objevem způsobil v lékařství doslova revoluci.

Čerstvě vystudovaný lékař Edward Jenner si otevřel soukromou praxi ve vesnici Berkeley v Anglii. Celý svůj život se řídil heslem svého učitele: „Nepřemýšlej, zkoušej“. Jeho pozornost se časem obrátila k pravým neštovicím. Lékaři v té době čelili této nemoci tzv. inokulací. Seškrábali materiál ze stroupků slabší formy neštovic a aplikovali ji pacientovi do kůže. V Asii byl tento postup prováděn již od starověku a na počátku 18. století se rozšířil i do Evropy. V mnohých případech, ale pacienty po užití této metody ohrožovala infekce. Medicína však potřebovala bezpečnější metodu. Jenner přistoupil k tomuto problému jako vědec. 14.5.1796 naočkoval osmiletému Jamesi Phippsovi, synu svého zahradníka, hnis z vřídka způsobeného kravskými neštovicemi: jednalo se o první vakcinaci v dějinách. Po určité době potřeboval svoji metodu ověřit. A tak 1.6.1796 učinil něco do té doby nemyslitelného. Malého Jamese se pokusil nakazit pravými neštovicemi. K Jennerově úlevě chlapec nejen přežil, ale další testy prokázaly, že je vůči pravým neštovicím až do konce života zcela imunní. Jennerovi se dostalo uznání od samotné královny Viktorie. Vakcinace proti pravým neštovicím měla v budoucnu zachránit miliardy životů a nakonec stála i u zrodu celosvětového vymýcení této nemoci v roce 1979.

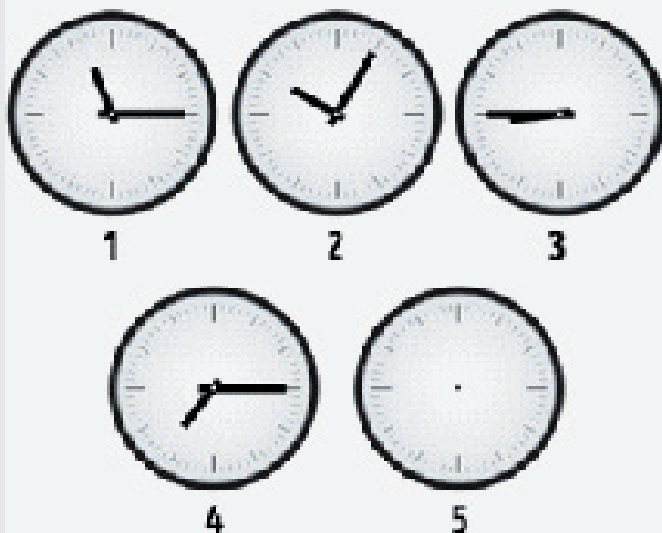
NOVÉ VAKCÍNY

Světové organizace bojují proti šíření nemocí vyvíjením nových očkovacích programů. Na počátku 20. století byly vyvinuty vakcíny proti záškrtu, černému kašli, tuberkulóze a tetanu. V roce 1952 americký virolog Jonas Salk vyvinul první vakcínu proti dětské obrně a o deset let později vznikla verze podávaná ústy. V šedesátých a sedmdesátých letech všechny vakcíny, včetně vakcín proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám, výrazně snížily dětskou úmrtnost.

připravili Martin a Šimon Staňkovi

Jaké číslo doplníš do posledních hodin?

Hádky pro přemýšlivé

Mluvim bez úst a slyším bez uší. Nemám tělo, ale ožívám hlasem. Kdo jsem?

Mám města, ale ne domy. Mám hory, ale ne stromy. Mám řeky, ale ne ryby. Kdo jsem?

Neustále to mění tvar, ale přesto je to stále kulaté. Co je to?

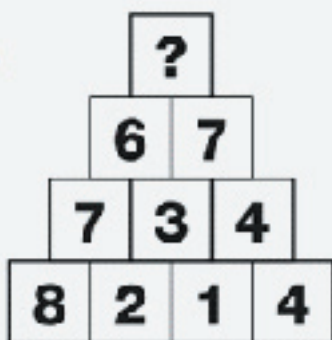
Tělo nemá přece mu srdce bije. Co je to?

Dvě sovy vedle sebe sedí, aniž o sobě vědí.
Co je to?

Co se vyskytuje jednou v minutě, dvakrát v každém momentě, ale ani jednou v roce?

Co myslíš, jaké číslo zde patří?

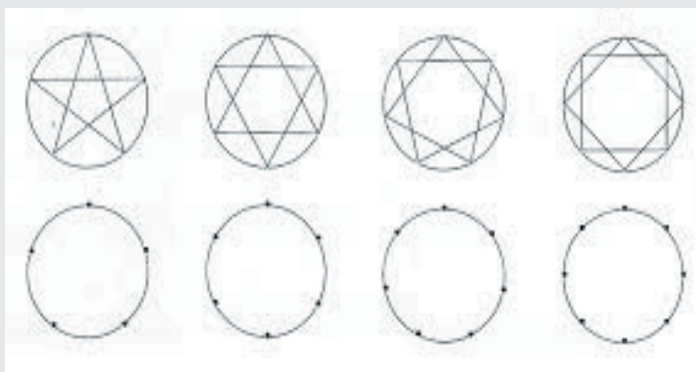
Jaké číslo
doplníš
místo
otazníku?

Kolik je na obrázku
trojúhelníků?

Které z hvězd lze nakreslit
jedním tahem? Vyzkoušej to!

Osmisměrka

S	Á	N	Ě	L	Y	Ž	Á	K
Č	N	Š	Á	L	A	B	N	J
O	A	Ě	W	E	K	V	O	H
K	V	J	H	D	Č	S	C	B
O	O	R	T	U	O	I	O	M
L	L	Y	Ž	E	L	H	R	B
Á	U	E	D	U	V	Á	E	A
D	O	X	K	B	Z	Q	K	Ň
A	K	Č	Í	V	S	B	R	K

připravily Zuzana Ptáčková, Karolína Kovářová a Vendula Kostková

Lehký návrat k uplynulé zimě

Víte, kde všude v okolí se dalo lyžovat?

Lyžařský vlek v Lužné u Vsetína

Pokud chcete strávit příjemný den lyžováním bez velkých front za výhodnou cenu, areál v Lužné u Vsetína je tady pro Vás. Parkoviště najdete zdarma přímo u areálu! Kromě toho je zde v provozu také bufet s občerstvením a pokud byste chtěli, můžete na chatě také přespát.

V letošním roce se podařilo připravit na lyžování menší vlek, kde se jezdilo díky novému osvětlení také večer, což byla oproti minulým létům velká výhoda. Po dlouhé době se podařilo uspořádat také dětské lyžařské závody, kterých se zúčastnilo spoustu malých lyžařů, takže za snahu si místní vlekaři letos zaslouží velkou pochvalu. Lyžování má v Lužné velkou tradici a místním nadšencům se daří každý rok vymyslet nějakou novinku.

Lyžařský vlek v Pozděchově

Lyžařský vlek v Pozděchově najdete v horní části vesnice ve směru na Svěradov a Ploštinu. Skiareál se nachází v nejvyšší části Vizovické vrchoviny v nadm. výšce 570-650 m. n. m. Příjezd k areálu je po značené komunikaci v horní části obce, parkoviště i bufet je přímo u vleků. Lyžařský svah je uměle zasněžován a vybaven osvětlením pro večerní lyžování. Z horní stanice vleků se nabízí jedinečný pohled na Beskydy a Hostýnské vrchy. K dispozici je také lyžařská škola, je výhodný pro rekreační lyžování, rodiny s dětmi, výuku lyžování a snowboardingu. K dispozici je také lyžařská škola. Lyžařský svah je vybaven osvětlením pro večerní lyžování, takže se dá lyžovat i v odpoledních hodinách. I zde funguje umělé zasněžování a svah je velmi oblíben v širokém okolí.

Lyžařský vlek v Senince

Třetím lyžařským vlekem, který se nachází v blízkém okolí naší školy, je lyžařský vlek TJ Sokol Seninka. Ten se nachází přibližně 2,5 km od hlavní silnice I/57, odbočuje se směrem na Seninku mezi obcemi Leskovec a Valašská Polanka. Vlek je od hlavní silnice v Senince cca 200 m, naproti „bytovky“. Vlek se nachází na kopci „kamásků vrch“, délka dopravního lana je 500 m, překonává převýšení 115 m a jeho kapacita je 420 osob/hod. Parkovat můžete podél vozovky, nebo u obecního úřadu, který je umístěn o cca 300 m dále po silnici. Lyžařský vlek v Senince nabízí přes 2,5 km tratí udržovaných rolbou. Nabízí lehké a středně náročné trasy, vhodné pro děti i náročnější lyžaře, ze sjezdovek je hezký výhled na obec a na rozhlednu na Vartovně. Pro znavené lyžaře je zajištěno občerstvení teplými/studenými nápoji, svačákem, popřípadě něčím malým na zub.

připravila Eliška Kašparová

Jak vypadají Velikonoce v jiných koutech světa??

Před pár dny skončily Velikonoce a nás zajímalo, jak se tyto svátky slaví v jiných koutech světa. Jak se říká, jiný kraj, jiný mrav.. Většinou se setkáváme se stejným základem – velikonoční zajíčky, barevné kraslice, veselá výzdoba. Přesto ale najdeme několik rozdílů, a to hlavně v průběhu oslav. Jak se slaví svátky jara například v USA, Anglii, Německu a dalších zemích?

házení vejce přes střechu, které mělo ochránit stavení před bleskem, v praxi už se ale s touto tradicí moc nesetkáme. Hlavně na severu Německa si s sebou ale lidé berou vařená vejce na procházku a používají je k různým velikonočním hrám. Obzvláště oblíbené je házení vajíčkem na cíl, do kterého se soutěžící musí trefit na co nejmenší počet hodů.

Velikonočním průvodem jdou také postavy v kápích, které mají na hlavě vysoké kuželové čepice a jsou jak vystřižené z mysteriózního thrilleru. Celé procesí díky nim působí trochu tajemně a v noci dokonce strašidelně. Postavy ve skutečnosti představují kajícíníky. Připomínají doby, kdy ve Španělsku panovala inkvizice a odsouzení museli tyto čepice nosit jako symbol pokání

Velikonoce v USA

V USA není volno na Velikonoční pondělí, ale pouze na Velký pátek. Vše tedy končí o Velikonoční neděli, kdy si rodiny pochutnávají na tradičních pokmech, mezi které patří pečená šunka, sladké brambory nebo jehněčí pečinka. Následně začíná lov na vajíčka, která podle pohádky schovává neposedný zajíček všude po domě i zahradě. Všechny domy zdobí bohatá velikonoční dekorace a rodiny s dětmi se věnují barvení kraslic. Mnoho Američanů má k těmto svátkům silný vztah, a tak dodržují tradiční půst a pár dní před Velikonocí chodí rodiny společně do kostela.

Velikonoce v Německu

Nejnámější tradicí, která se drží v německých rodinách, je hledání kraslic a velikonočních zajíčků. Vyfouknutá obarvená vajíčka dospělí schovávají na zahradě a spolu s nimi i čokoládové zajíčky. Děti je pak hledají. Starým německým zvykem bylo

Velikonoce v Anglii

Stejně jako v Americe je hlavním symbolem Velikonoc hledání vajíček. Malování kraslic není ve Velké Británii tak rozšířené, a proto se hledají vajíčka čokoládová. Svátky zde začínají Masopustním úterkem, který je známý jako palačinkový den. Tyto svátky jsou věnované dětem, a proto se pořádají dětské slavnosti a večírky a ve školách se nosí velikonoční klobouky. K jídlu se podává jehněčí pečeně se sladkými bramborami a jarní zeleninou.

Velikonoce ve Španělsku

Ve Španělsku jsou oslavy Velikonoc opravdu velkolepé. Během svatého týdne se po celé zemi konají ve dne i v noci velikonoční průvody, které jsou jednou velkou show. Tím hlavním, co v nich uvidíte, je tzv. vynášení soch. O co jde? Představte si mohutná nosítka a na nich sochy svatých v životní velikosti. Může to být socha Krista nesoucího kříž anebo rovnou celé sousoší, třeba poslední večere, a mnoho dalších výjevů z Bible. Některá nosítka jsou tak velká, že je nesou desítky lidí.

Velikonoce v Rakousku

Velikonoce se v Rakousku slaví ve velkém stylu. Setkáte se tu s velikonočními průvody, divadelními hrami, velkými trhy a samozřejmě se spoustou místních specialit. V jednotlivých regionech pak ještě můžete narazit na neobvyklé tradice, které jinde nezažijete. Například obci Obertraun byste si v noci na Velikonoční pondělí měli dávat pozor na své kolo, protože v okolí se pohybují „zloději“. Místní obyvatelé totiž v rámci úsměvné velikonoční tradice rádi „unášejí“ vše, co má pneumatiky a umísťují to jinam. Nedivte se proto, pokud druhý den spatříte kolo na střeše garáže a další na pouliční lampě.

Velikonoce v Polsku

V katolickém Polsku si většina lidí nechává své sváteční pokrmy na Bílou sobotu posvětit. Mezi tradiční jídla patří klobásy, šunka a ke všemu se přidává křen, který slouží jako symbol zdraví, ale zároveň utrpení. Pečou se bábovky z kynutého těsta, beránci z cukru a tradičním pokrmem je mazurek – plochý moučník s různými náplněmi. Na Velikonoční pondělí se lidé polévají vodou, což jim má zajistit zdravý a dlouhý život.

Velikonoce v Evropě

V Norsku jsou Velikonoce spojené s detektivními příběhy. Kupují se detektivní knížky, detektivky běží na televizních stanicích, a dokonce i na krabici od mléka najdete smyšlené detektivní historky o vraždách. V Chorvatsku si přitukávají vajíčkem. Vyhrává ten, komu se skořápka nerozbije. Řekové barví velikonoční vajíčka jen načerveno – barva symbolizuje ukřižování Ježíše Krista a jeho zmrtvýchvstání.

Redakce